

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนในเขตอำเภอคอยหล่อจังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนในเขตอำเภอคอยหล่อจังหวัดเชียงใหม่

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ แนวคิดเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบมีสัญญาผูกพัน (Contract Farming) และทฤษฎีส่วนประสมการตลาดบริการ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดจำนวน 109 ราย ในอำเภอคอยหล่อจังหวัดเชียงใหม่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา การอภิปรายผล ข้อค้นพบ และข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิม ด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดกระชังที่ใช้เลี้ยงทับทิม พื้นที่การเลี้ยง และจำนวนกระชังที่ใช้เลี้ยงปลาทับทิม

ผลการศึกษา พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนในอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ โดยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 21-40 ปี และอายุ 41-60 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กระชังขนาด 18 (3 เมตร x 6 เมตร) พื้นที่ในการเลี้ยงยาวเฉลี่ย 26.03 เมตร โดยพื้นที่ในการเลี้ยงยาวที่สุด คือ 100 เมตร และพื้นที่ในการเลี้ยงของเกษตรกรสั้นที่สุด คือ 5 เมตร มีกระชังในการเลี้ยงจำนวน 7 ถึง 12 กระชังต่อราย และน้อยกว่า 6 กระชังต่อราย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังที่มีต่อการเลี้ยงแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนในเขตอำเภอคลองหลวง จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวมและแต่ละด้าน

ภาพรวมระดับความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังที่มีต่อการเลี้ยงแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังใน มีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ ด้านสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยง ด้านการให้คำแนะนำของพนักงานและด้านการส่งเสริมการเลี้ยง ตามลำดับ ส่วนด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

2.1 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อสัญญาการเลี้ยงของบริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อสัญญาการเลี้ยงของบริษัทคู่สัญญาอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ความชัดเจนของสัญญา เงื่อนไขข้อบังคับตามสัญญา และระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญา

2.2 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากบริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจากบริษัทคู่สัญญาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ คุณภาพสารเคมีและคุณภาพยารักษาโรค คุณภาพอาหารเสริม และคุณภาพกระชังเลี้ยง

2.3 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิตของบริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทบทีมในกระชังต่อสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิตของบริษัทคู่สัญญาอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ สถานที่รับซื้อผลผลิต (ใกล้ – ไกล) ความปลอดภัยของจุดรับซื้อ และความสะอาดของจุดรับซื้อ

2.4 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อการส่งเสริมการเลี้ยงของ บริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อการส่งเสริมการเลี้ยงของบริษัท คู่สัญญาอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การตกลง จัดรถบรรทุกปลาโดยทางบริษัทเป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายขนส่งเอง การรับซื้อผลผลิตตามราคา รับซื้อ ปลาหน้ากระชังของบริษัทในขณะที่มีการรับซื้อขายในแต่ละรุ่น และการตกลงชำระค่าจับปลา ให้กับผู้เลี้ยงปลาหลังได้รับมอบภายใน 7 วัน

2.5 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อการให้คำแนะนำของ พนักงานจากบริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อการให้คำแนะนำของพนักงาน จากบริษัทคู่สัญญา อยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ พนักงานมีความซื่อสัตย์ และพนักงานมีอัธยาศัยไมตรีดี พนักงานมีความสนใจ เอาใจใส่และ กระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหา และพนักงานให้การบริการคำนึงถึงความเร่งด่วนของเกษตรกรเป็น สำคัญ

2.6 ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อกระบวนการบริการและ อุปกรณ์ของบริษัทคู่สัญญา

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังต่อกระบวนการบริการและ อุปกรณ์ของบริษัทคู่สัญญาอยู่ในระดับมาก โดยเรื่องที่มีความพึงพอใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ แรก ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบผลผลิตมีมาตรฐานเที่ยงตรง ภาชนะบรรจุภัณฑ์ที่ใช้ใน การบรรจุผลผลิต และน้ำหนักผลผลิตที่รับซื้อ

ความพึงพอใจของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติมในกระชังที่มีต่อการเลี้ยงแบบมีสัญญา ผูกพันกับบริษัทเอกชนในเขตอำเภออดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ในภาพรวม โดยการจำแนกตาม ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบติม

1. จำแนกตามเพศ พบว่า เกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพึงพอใจใน ด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านสัญญาการเลี้ยง ตามลำดับ เหมือนกัน

2. จำแนกตามอายุ พบว่า เกษตรกรทุกช่วงอายุ ได้แก่ อายุ 21 – 40 ปี 41 – 60 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ

ด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านสัญญาการเลี้ยง ตามลำดับ เหมือนกัน

3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า เกษตรกรทุกช่วงระดับการศึกษา ได้แก่ ไม่ได้ศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย มีความพึงพอใจในกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยง และด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน ตามลำดับ เหมือนกัน

4. จำแนกตามขนาดกระชังเลี้ยง พบว่า เกษตรกรที่มีขนาดกระชังเลี้ยง 15 ตารางเมตร มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านสัญญาการเลี้ยง ตามลำดับ เกษตรกรที่มีขนาดกระชังเลี้ยง 16 ตารางเมตร มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือ ด้านสัญญาการเลี้ยงและด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิตมีค่าเท่ากัน ส่วนเกษตรกรที่มีขนาดกระชังเลี้ยง 18 ตารางเมตร มีความพึงพอใจในด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุดมีค่าเท่ากัน รองลงมาคือ ด้านสัญญาการเลี้ยง และด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน ตามลำดับ

5. จำแนกตามพื้นที่ในการเลี้ยง พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มพื้นที่ในการเลี้ยง ได้แก่ พื้นที่ในการเลี้ยง น้อยกว่าหรือเท่ากับ 20 เมตร 21-40 เมตร 41-80 เมตร และ 80 เมตร ขึ้นไป มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านสัญญาการเลี้ยง ตามลำดับ เหมือนกัน

6. จำแนกตามจำนวนกระชังเลี้ยง พบว่า เกษตรกรทุกกลุ่มจำนวนกระชังเลี้ยง ได้แก่ จำนวนกระชังเลี้ยงน้อยกว่า 6 กระชัง 7-12 กระชัง และ 13-22 กระชัง มีความพึงพอใจในด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์มากที่สุด รองลงมาคือด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านสัญญาการเลี้ยง ตามลำดับ เหมือนกัน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังเพื่อใช้เป็นแนวทางแก่บริษัทเอกชนในการปรับปรุงและพัฒนาการให้บริการด้านการทำสัญญาแก่เกษตรกรได้อย่างตรงความต้องการและเหมาะสมกับเกษตรกรมากยิ่งขึ้นไป

3.1 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านสัญญาการเลี้ยง

เกษตรกรมีปัญหาด้านสัญญาการเลี้ยง ในข้อกำหนดเกี่ยวกับราคาพันธุ์ปลา คิดเป็นร้อยละ 29.43 ระดับราคาซื้อขายผลผลิต คิดเป็นร้อยละ 28.34 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการห้ามขายผลผลิตให้แก่ผู้อื่นก่อนที่บริษัทอนุญาต คิดเป็นร้อยละ 9.81 ข้อกำหนดเกี่ยวกับการชดเชยค่าเสียหาย คิดเป็นร้อยละ 4.36 ความชัดเจนของสัญญา คิดเป็นร้อยละ 2.18 และปัญหาในข้อกำหนดระยะเวลาที่กำหนดตามสัญญา เงื่อนไขข้อบังคับตามสัญญา ข้อกำหนดเกี่ยวกับวันเก็บเกี่ยวผลผลิต(จับปลา) ข้อกำหนดเกี่ยวกับสถานที่เลี้ยง ข้อกำหนดเกี่ยวกับภาชนะบรรจุผลผลิตและ ข้อกำหนดเกี่ยวกับปริมาณและเวลาการเก็บเกี่ยว (จับปลา) คิดเป็นร้อยละ 1.09 เท่ากัน และได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านสัญญาการเลี้ยง คือ อยากให้ราคาพันธุ์ปลาและราคาอาหารที่ถูกลง รับซื้อปลาในราคาที่สูงขึ้น

3.2 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

เกษตรกรมีปัญหาด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ในประเด็นเกี่ยวกับคุณภาพพันธุ์ปลา คิดเป็นร้อยละ 26.61 ราคาพันธุ์ปลา คิดเป็นร้อยละ 25.69 ราคาอาหารปลาและคุณภาพอาหารปลา คิดเป็นร้อยละ 22.94 การแนะนำด้านวิชาการการเลี้ยงปลา การป้องกันโรค คิดเป็นร้อยละ 11.93 คุณภาพอาหารเสริม คุณภาพยารักษาโรค และราคาขายรักษาโรค คิดเป็นร้อยละ 7.34 เท่ากัน ราคากระชังเลี้ยง คิดเป็นร้อยละ 2.75 และคุณภาพกระชังเลี้ยง ราคาสารเคมี คิดเป็นร้อยละ 0.92 เท่ากัน และได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต คือ อยากให้ราคาอาหารถูกลงกว่านี้

3.3 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต

เกษตรกรมีปัญหาด้านสถานที่ในการให้คำแนะนำแก่เกษตรกรร้อยละ 1.09

3.4 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง

เกษตรกรมีปัญหาด้านการส่งเสริมการเลี้ยง ในประเด็นเกี่ยวกับการดูแลรักษาและการแนะนำด้านวิชาการการเลี้ยงปลา การป้องกันโรค คิดเป็นร้อยละ 23.98 การที่บริษัทยินยอมให้สามารถผ่อนชำระเงินค่ามัดจำค่าอาหารปลาเป็นงวด ๆ ได้ คิดเป็นร้อยละ 11.99 ความถี่ในการออกเยี่ยมเกษตรกรของพนักงาน คิดเป็นร้อยละ 8.72 มีการแจ้งข้อมูลให้แก่เกษตรกรอย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 3.27 และการแนะนำเกี่ยวกับอุปกรณ์การเลี้ยงปลา เช่น รูปแบบกระชัง ชนิดอุปกรณ์ การจัดโปรแกรมการเลี้ยงปลาและจัดลำดับการเลี้ยงปลาให้เหมาะสม การตกลงชำระค่าจัดปลาให้กับผู้เลี้ยงปลาหลังได้รับมอบภายใน 7 วัน การตกลงจัดรถบรรทุกปลาโดยทางบริษัท

เป็นผู้รับภาระค่าใช้จ่ายขนส่งเอง และ การรับซื้อผลผลิตตามราคาซื้อปลาหน้ากระชังของบริษัทในขณะที่มีการรับซื้อขายในแต่ละรุ่น คิดเป็นร้อยละ 1.09 เท่ากัน และได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาด้านการส่งเสริมการเลี้ยง คือ อยากให้พนักงานมาให้คำแนะนำอย่างสม่ำเสมอ

3.5 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน

เกษตรกรมีปัญหาด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน ในประเด็นเกี่ยวกับการแนะนำด้านวิชาการเลี้ยงปลา การป้องกันโรค คิดเป็นร้อยละ 22.89 พนักงานมีการช่วยแก้ปัญหาให้โดยรวดเร็ว คิดเป็นร้อยละ 10.90 พนักงานให้การบริการคำนึงถึงความเร่งด่วนของเกษตรกรเป็นสำคัญ คิดเป็นร้อยละ 7.63 พนักงานชี้แจงความปลอดภัยเกี่ยวกับการปล่อยลูกปลา การใช้ปุ๋ย สารเคมี และ ยารักษาโรคให้แก่เกษตรกรได้อย่างดี พนักงานให้ความสำคัญต่อเกษตรกรและรับฟังความคิดเห็นของเกษตรกรตลอดจนสำรวจตามความคิดเห็นของเกษตรกรเพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพบริการ คิดเป็นร้อยละ 6.57 พนักงานมีความสนใจ เอาใจใส่ และกระตือรือร้นที่จะแก้ไขปัญหา คิดเป็นร้อยละ 3.27 พนักงานมีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาทับทิม คิดเป็นร้อยละ 2.18 และการให้บริการของพนักงานมีความสม่ำเสมอ คิดเป็นร้อยละ 1.09

3.6 ปัญหาของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์

เกษตรกรมีปัญหาด้านอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบผลผลิตมีมาตรฐานเที่ยงตรงและน้ำหนักผลผลิตที่รับซื้อร้อยละ 1.09

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

การศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชนในเขตอำเภอดอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมมีความพึงพอใจในระดับมาก ในด้านสัญญาการเลี้ยง ด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง ด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน และด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ถวิล กาวิสูข (2547) ในสามประเด็น ได้แก่ ด้านสัญญาการเลี้ยง ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง และด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน ส่วนประเด็นที่ไม่สอดคล้องกับ ถวิล กาวิสูข (2547) ได้แก่ ด้านสถานที่ที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต และด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ เนื่องจากผลการศึกษาของ ถวิล กาวิสูข พบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลางเท่านั้น และจาก

การศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ซึ่งสอดคล้องกับ ถวิล กาวิสูข (2547)

จากการศึกษาเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทาบตีมิในกระชัง พบว่า เกษตรกรประสบปัญหามากในด้านปัจจัยการผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยง และการส่งเสริมการเลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับ ถวิล กาวิสูข (2547) และพบปัญหาน้อยในด้านสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ และด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน

5.3 ข้อค้นพบ

จากการศึกษาความพึงพอใจของเกษตรกรที่มีต่อการเลี้ยงปลาทาบตีมิในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน ในเขตอำเภอคอยหล่อ จังหวัดเชียงใหม่ ครั้งนี้มีข้อค้นพบดังนี้

1. เกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิง ทุกช่วงอายุ ทุกระดับการศึกษา ทุกขนาดกระชังเลี้ยง และทุกพื้นที่ในการเลี้ยง มีความพึงพอใจในประเด็นที่ทำการศึกษาโดยภาพรวมในระดับมาก คือในด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ ด้านสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยง ด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน และด้านการส่งเสริมการเลี้ยง ยกเว้น ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต ที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เหมือนกัน

2. ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจน้อยและเกษตรกรเห็นว่า มีปัญหามากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องคุณภาพพันธุ์ปลา ราคาพันธุ์ปลา คุณภาพอาหารปลา ราคาอาหารปลา การแนะนำด้านวิชาการการเลี้ยงปลา การป้องกัน โรค คุณภาพอาหารเสริม คุณภาพยารักษาโรค ราคาการรักษาโรค ราคากระชังเลี้ยง คุณภาพกระชังเลี้ยงและราคาสารเคมี

3. ความพึงพอใจของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับปัญหาที่พบเนื่องจาก ปัจจัยด้านที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ด้านกระบวนการบริการและอุปกรณ์ ด้านสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต ด้านสัญญาการเลี้ยง ด้านการให้คำแนะนำของพนักงาน และด้านการส่งเสริมการเลี้ยงจะพบปัญหาน้อย และปัจจัยที่เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตจะพบปัญหา

5.4 ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะในเลี้ยงปลาทับทิมในกระชังแบบมีสัญญาผูกพันกับบริษัทเอกชน โดยเสนอแนะกับผู้เกี่ยวข้องแยกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

ภาคบริษัทเอกชน

ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต น้อยที่สุด เนื่องจากข้อกำหนดในสัญญามีรายละเอียดที่ระบุในสัญญาว่า ให้เกษตรกรผู้เลี้ยงซื้อพันธุ์ปลาและอาหารปลาจากทางบริษัทตามราคาและจำนวนที่ได้รับแจ้งจากทางบริษัท แต่ทางบริษัทไม่ได้ระบุราคาปลาและราคาอาหารปลาในสัญญาด้วย บริษัทควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- บริษัทควรมีการกำหนดราคาพันธุ์ปลาและราคาอาหารปลาในรายละเอียดของสัญญาก่อนที่จะมีการทำสัญญาในแต่ละรอบการผลิตเพื่อให้เป็นการประกันราคาปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกรก่อนตัดสินใจทำสัญญากับบริษัทคู่สัญญา เพื่อให้เกษตรกรมีทางเลือกและสามารถพิจารณาสัญญาได้อย่างครบถ้วน หากสัญญาเป็นไปด้วยความยุติธรรมและเกษตรกรยอมรับได้จะส่งผลให้เกษตรกรมีความพึงพอใจมากขึ้นด้วย

ด้านสัญญาการเลี้ยง

จากการศึกษา พบว่าจากข้อกำหนดในสัญญามีรายละเอียดที่ระบุในสัญญาว่า ผู้เลี้ยงจะขายปลาได้ในระยะเวลาที่ทางบริษัท กำหนดในแต่ละรุ่นตลอดอายุสัญญานี้ให้กับบริษัทโดยปลาที่ขายจะต้องมีคุณสมบัติตามที่บริษัทกำหนด แต่ทางบริษัทไม่ได้ระบุชัดเจนในเรื่องของราคารับซื้อ บริษัทควรมีแนวทางปฏิบัติดังนี้

- บริษัทควรมีการประกันราคารับซื้อผลผลิตซึ่งต้องผ่านการเห็นชอบของทั้งสองฝ่ายเพื่อเกษตรกรและบริษัทคู่สัญญาเข้าใจตรงกัน และยอมรับในเงื่อนไขของราคาที่ตกลงกันได้

ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง

จากการศึกษา พบว่าเกษตรกรต้องการให้บริษัทคู่สัญญาเข้ามาดูแลอย่างใกล้ชิด และเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเกษตรกร ดังนั้นบริษัทคู่สัญญาสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

- บริษัทเอกชนควรมีการแต่งตั้งบุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญในการเลี้ยงปลาทับทิม มีความสามารถในการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ รวมถึงมีอัยยาศัยดีสามารถเข้าถึงเกษตรกรได้ง่าย เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าให้แก่เกษตรกร ส่งเสริมและให้ความรู้กับเกษตรกร

ในทุกด้าน เช่น การป้องกันโรค ป้องกันภัยจากธรรมชาติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นน้ำแข็งหรือน้ำหลาก เพื่อให้เกษตรกรทราบถึงวิธีการแก้ปัญหาและปฏิบัติได้ในแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสม

- บริษัทควรจัดตั้งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเลี้ยงปลาพับทิมเพื่อพัฒนาวิธีการลดการเกิดโรค และวิธีการป้องกันภัยจากธรรมชาติ เช่น วิธีการกักปลาที่เป็นโรค การให้ออกซิเจนในช่วงน้ำหลาก การวัดระยะว่างกระชังในแต่ละสภาวะของแหล่งน้ำ และมีแผนการตรวจเยี่ยมให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรเป็นระยะๆ เพื่อเป็นการกระจายความรู้และทราบถึงสภาพปัญหาที่พบหน้ากระชังเพื่อนำมาปรับปรุงต่อไป

ภาครัฐบาล

ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตในระดับปานกลางซึ่งเกี่ยวข้องกับประเด็นด้านราคาและค่าใช้จ่ายของเกษตรกร รัฐบาลควรให้ความสำคัญและเข้ามาดูแลในเรื่องราคาและค่าใช้จ่ายของเกษตรกรซึ่งพบว่าราคาพันธุ์ปลานั้นมีราคาสูงไม่เหมาะสมกับคุณภาพปลา ประกอบกับราคารับซื้อของบริษัทคู่สัญญารับซื้อในราคาต่ำ รัฐบาลควรมีแนวทางในการปฏิบัติดังนี้

- ศูนย์วิจัยประมงน้ำจืด ควรจัดตั้งหน่วยงานเฉพาะเพื่อวิจัยและพัฒนาในเรื่องการป้องกันโรค คุณภาพอาหารเสริม และยารักษาโรค เพื่อสามารถลดต้นทุนการผลิตให้แก่เกษตรกร โดยการแนะนำวิธีการป้องกันโรคปลาให้แก่เกษตรกร เสนอแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องซึ่งถือเป็นการบำรุงรักษาปลาให้แข็งแรง ไม่เป็นโรค เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต

ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีปัญหาเรื่องการดูแลรักษาและการแนะนำด้านวิชาการเลี้ยงปลา ควรปฏิบัติดังนี้

- กรมส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ ควรเข้ามาช่วยเหลือดูแลให้คำแนะนำเกี่ยวกับรูปแบบกระชัง การใช้อุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างถูกวิธี มีการจัดแผนปฏิบัติงานเยี่ยมชมเกษตรกรรายสัปดาห์ และแจ้งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นแก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง

ภาคเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับมากในด้านสัญญาการเลี้ยงสถานที่ให้บริการในการทำสัญญา การให้คำแนะนำ การรับซื้อผลผลิต การส่งเสริมการเลี้ยง การให้คำแนะนำของพนักงาน และกระบวนการบริการและอุปกรณ์ ส่วนในด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต เกษตรกรมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ดังนั้นเกษตรกรมีแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

ด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิต

- เกษตรกรควรปฏิบัติตามข้อกำหนดในสัญญาและตามการแนะนำของพนักงานของบริษัทคู่สัญญาในด้านวิชาการเลี้ยง การป้องกันโรคอย่างเคร่งครัดเนื่องจากจะทำให้ปลาทับทิมมีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนักได้มาตรฐาน ทำให้บริษัทคู่สัญญาสั่งซื้อในราคาสูง เกษตรกรได้รายได้ที่พึงพอใจ ทั้งยังเป็นการลดต้นทุนการผลิตให้กับเกษตรกรและก่อให้เกิดผลประโยชน์อย่างสูงสุดแก่ตัวเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมด้วย

ด้านการส่งเสริมการเลี้ยง

- เกษตรกรควรรวมกลุ่มและจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาทับทิมเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ทักษะคติ ความคิดเห็นหรือปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในการเลี้ยงปลาทับทิมในกระชัง เพื่อเกษตรกรจะได้ข้อมูล ข่าวสารที่ทันสมัยและช่วยเหลือกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างกัน มีการนำเสนอความต้องการของกลุ่มเกษตรกรในด้านต่างๆ เช่นการประกันราคา รับซื้อจากบริษัทคู่สัญญา หรือข้อขัดแย้งต่างๆที่เกษตรกรไม่พึงพอใจให้กับบริษัทคู่สัญญารับทราบ เพื่อให้เกิดการแก้ไขข้อบกพร่องและเป็นการส่งเสริมพัฒนาเกษตรกรอย่างยั่งยืน